

928. El fre del carro

cast. freno
fr. frein
it. freno

Q 1009

SIGNES

- primera resposta
- segona resposta
- + més respostes
- vegeu INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA
- // separació entre respostes a partir de la tercera
- sense resposta

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Com que els carros, en general, tenen més d'un sistema de frenar, publiquem totes les respostes amb els comentaris dels inf. i dels enquestadors. Substituïm amb el comentari 'topall' els petits dibuixos aclaridors, fets en el moment de l'enquesta, que indiquen que la resposta es refereix només a la 'peça de ferro o de fusta que, pressionant directament la roda, frena el carro'.

- 1 □ Tota la màquina
- 2 ■ 'topall'
- 3 □ Mot en relació: [p'al də l ənr'ia]
- 4 ■ MORF
- 7 ■ Tot el conjunt
- 9 □ 'peça de fusta'
- 11 □ 'peça que frega'
- 13 □ MORF
- 16 + [torn]//[t,orn pər sə'r'a] Més gran, per quan hi ha molta càrrega
- 18 □ MORF Vg. il. 1648 i 1649, IV
- 19 + [səβ'ot]
- 20 ■ Mot en relació: [m'akina ð əku'la]
- 23 □ Per a [ənsuy'a] la càrrega
- 24 ■ És diferent del [fr'enu]
- 25 ■ Segons l'inf., la paraula [fr'enu] no es diu
- 30 ■ Sistema més antic + [fr'enu]
- 31 □ 'tac que frena la roda'
- 34 □ Volta
- 37 + [fr'enu]
- 39 + [g'alvə] 'barra que frena fent pressió contra el botó'
- 40 ■ Al darrere, perquè no corri la roda □ Al darrere
- 44 ■ MORF 'fusta que frenava la roda'
- 45 + [g'algə] 'barra per a frenar aplicada al botó' // [sək] 'topall'
- 47 ■ 'dues barres lligades a la roda per a frenar-la'
- 53 + [sək] 'topall'
- 58 ■ Mot en relació: [gərut,erə ðə lə m'akina] 'corda per a aguantar la màquina'
- 60 ■ Frena les dues rodes; la [m'akina] es compon de: [əl s'ək] 'peça de fusta que frena', [lə mən'etə] i [lə kəð'enə] □ Frena una roda + [g'algə] És una barra//[əstrɪŋg'et] "Cadena que frena la roda quan, amb el carro parat, l'animal no està quiet; l'animal hauria d'arrossegar tot el carro"
- 61 ■ "Són una per cada cantó, que van amb unes cordes del cantó de la barana" □ "És una combinació a raderé de tot, que fan estisora, i s'eixampla per un cantó i s'estreny per l'atre" + [g'alvə] Amb un bastó
- 67 ■ Vg. il. 1591 i 1640, IV
- 69 ■ Genèric □ "Frena una roda sola" + [m'akina ð nt'erə] "Frena les dues rodes" // [fr'enu]
- 70 ■ 'barra'
- 80 ■ Vg. il. 1641, IV
- 86 □ Porta [un ram'al] que [se s'are], [s est'ire] i [kəðen klaβ'aðez le r'òdes] + [səks]//[torn]
- 102 □ 'espècie de palanca que fa frenar'
- 112 □ 'peça de fusta de figuera que feia pressió sobre la roda'
- 114 + [sək] 'fusta que frena sobre la roda' // [g'algə] Frena contra el botó
- 117 □ 'barra que frena contra el botó de la roda' + [torn] De caragol
- 119 + [man'ete]
- 120 □ 'trone que frenava el botó' + [fr'enu] Quan és de torn
- 122 ■ Sistema antic + [m'akina ðe r'òska]
- 123 □ De torn
- 125 + [torn]
- 127 □ De fusta
- 128 ■ 'peça que frena' □ Amb una corda per a estirar la peça que frena
- 130 + [torn]
- 131 + [torn]
- 132 + [g'alges] MORF
- 134 ■ Sistema antic + [torn] Sistema més modern
- 135 + [m'akina ð astiz'ora]
- 136 □ PU
- 138 ■ Sistema antic + [m'akina]
- 139 + [torn]//[fr'enu] És el mateix que el [torn]
- 144 ■ Sistema antic
- 145 ■ És un mecanisme més antic; va amb cordes
- 147 ■ 'cadena que frena el botó i la roda'
- 149 + [torn]//[p'al'anka]//[sək'et] MORF 'taes del fre'
- 150 ■ Genèric + [m'akina]//[torn] Per a carros petits
- 151 + [fr'enu]
- 152 + [torn]
- 155 □ Segons l'inf., hi ha dues classes de [fr'enu]
- 156 + [mani'etə] És una altra classe de [fr'enu]
- 157 □ És un mecanisme que ja no es fa servir
- 158 □ 'barra que frena pressionant contra el botó'
- 160 + [fr'eno ðe v'alja]//[fr'eno ðe m'akina]//[torn]
- 162 □ Sistema antic
- 164 □ Sistema antic
- 166 ■ Sistema antic
- 168 □ "Antic freno de mader engaxat en unes cadenes"
- 169 ■ Amb torn □ Amb una branca ajustada al [k'uò]
- 171 □ Passava per sota del botó, des de davant fins a darrere, i s'estirava amb una corda
- 172 ■ Era una corda que anava de la part anterior a la posterior i s'ajustava a l'eix
- 175 + [g'alga]
- 177 ■ Sistema antic; mots en relació: [səy'er], quan el carro es tira endarrere, [amər'at], quan el carro es tira endavant
- 178 □ Sistema més modern
- 179 ■ Va amb corda □ De mà + [g'alges] MORF
- 180 + [torn'et] Quan "és més quiet"
- 181 ■ Sistema antic + [m'akina]
- 183 ■ Sistema antic
- 184 ■ Sistema antic; vg. il. 1609, IV □ Sistema actual; són dos [bat'ans]
- 185 ■ Fa pressió des de davant □ 'barra amb corda' + [m'akina] De darrere

